

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

(ΝΟΕΜΒΡΗΣ)

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ μῆνα γινήκανε αὐτὰ τὰ περίεργα :

Τὸ Ἐ νικὸ ἀνέβισε τὸ «Καθῆκον» τοῦ "Ἀγγλου Γκλάσγουόρθου καὶ θεατρική μιας χριτική πρόπει νά τὸ εὐχαριστεῖ, γιατὶ τῆς ἔδωσε τὴν εὔκαιρία, ὅμοφονα θὰ ἔλεγε κανείς, νά φανερώσει τὴ σωστή ἀντιπάθειά της στὸ ἔργο αὐτὸ—καὶ τὸ σωστό, ἀλήθεια, σπάνια τὸ βρίσκει.

"Ετσι τὸ Ἐ νικό, ποὺ τοὺς θεωρεῖ δλους τοὺς ρωμιοὺς κατώτερα ὄντα κ' ἔχει τὴν ἰδέα πώς τὸ κοινό του μπορεῖ νά τὰ χάψει δλα, πήρε τὸ μαθημά του ἀπὸ τὴν χριτική κι' ἀπὸ τὴν παγερότερα τῶν θεατῶν στὴν πρεμιέρα.

Πρόσκληση, ἀλήθεια στὴν πιὸ συνηθισμένη ἔξυπνάδα ἡταν αὐτὸ τὸ «Καθῆκον». Οἱ πολὺ ἐγγλέζικες ἀπόψεις του κάνανε τὸν Ἀθηναϊὸ νὰ τοῦρχεται νὰ γελάσει στὶς πιὸ «τραγικές» στιγμὲς καὶ κανεὶς δὲν συγκινήθηκε ἀπὸ τοὺς διάφορους ἔκείνους ἀριστοκράτες κι' ἀπὸ τὶς γελοίες τους τὶς συνήθειες, γι' ἀξιοπρέπειες κλπ.

Οὗτε σὲ θερινὸ θέατρο δὲν είχε θέση μάτι τὸ μακρόσυντο «δρᾶμα». Θὰ ἔπεφτε σὲ τρεῖς μέρες μὲ ζημία.

"Ακόμη σκάνδαλο ἡταν ἀλήθεια ἡ μετάφραση. Οἱ κακολόγοι λένε πώς τὴν ἔκανε ὁ κ. Φ. Πολίτης, μᾶ ἐγώ δὲν τὸ πιστεύω.

Οἱ φίλοι τοῦ Ἐ νικοῦ στοὺς διαδρόμους λέγανε πώς δὲν ὑπάρχουν στὸ σύγχρονο Θέατρο καλλίτερα ἔργα. Τι νὰ κάνει κι' αὐτό; "Ανεβάζει δι, τι ἔχει...

Στένεψε λοιπὸν ὁ κόσμος τόσο; —Ναί, ἀλλοίμονο, καὶ δὲν μένει παρὰ τὸ παγελθόν, ποὺ πιὸ ἄνετα μπορεῖ νὰ ζεῖ τὸ «Ἐ νικό» καὶ μὲ περισσότερη ἀσφάλεια καὶ χωρὶς νὰ κουφάζεται, ψάχνοντας.

"Ο Μίνωτῆς μιὰ καινούργια ἐλπίδα. Δραματικὸς ἔραστής ἀξιολογότατος.

"Άλλο περίεργο ἡταν οἱ παραστάσεις τοῦ Καλομοίρη. "Ολη μας ἡ πνευματικὴ ἀναρρίχια ἔλαμψε: πλοῦτος ἄφθονος, φαιταχτερὰ φῶτα—κάλλιστα βέβαια ἡλεκτρολογικῶς—στὸ Ἐ νικό, φτώχεια μὲ βάναυσο γοῦστο, ἐπιθεωρησιακοὶ προβολεῖς, κατασπαραγμὸς τῶν συνθετῶν στοῦ Καλομοίρη. Μπαλέττα φριχτά, καὶ μιὰ καλλιτεχνικὴ διαφθορὰ τῶν παιδιῶν καὶ τῶν κοριτσιῶν, ποὺ συνηθίσανε νὰ βγάζουν μιὰ κορώνα στὸ τέλος καὶ νὰ ναρκισσεύονται κάνοντας κινήσεις μεγάλων ἀοιδῶν γιὰ νὰ χειροκροτηθοῦν.

"Ασκημότερους ἀνθρώπους δὲν είδα στὸ θέατρό μας παρὰ στὶς παραστάσεις αὐτές. Σοῦρτο-φέρτα στὴν πλατεία τὰ χαριτωμένα κοριτσόπουλα τοῦ Ὡδείου, φλυαρία, δὲν μποροῦσε ν' ἀκούσει κανεὶς τίποτα καὶ, δταν δικαίως χειροκροτοῦσε ὁ κόσμος τοὺς ἀρτίστες τῆς "Οπερας, ποὺ κυρίως βγάλανε τὴ δουλειά, τ' ἀναιδῆ αὐτὰ ὄνταρια—καῦμένε Καρυωτάκη!—μὲ σούτ! τοὺς ἀποδοκιμάζανε, τὴ στιγμὴ ποὺ τρελλαινόντουσαν ἀπὸ ὑπερικό ἐνθουσιασμὸ ἀμα ἔβγαζε καμια σπαραγκτικὴ φωνὴ κανένας εύνοούμενός τους συμμαθητής ἡ συμμαθήτρια.

Κι' ὅμως! — ὁ κόσμος πάει στὸ Ἐ νικό, χειροκροτεῖ τοὺς ἔξόχους ἡθοποιούς, τὴ Μαρίκα ἡ τὸν Ἀργυρόπουλο, πήγε καὶ σ' αὐτές εἰς ἔλεεινὲς μελοδραματικὲς «παραστάσεις»!

Λάθος ἔκανε ὁ Ψυχάρης, ὅταν είπε ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαός είναι γεννημένος γιὰ τὸ θέατρο!

Καὶ τὸ τρίτο περίεργο είναι πὼς μιὰ φαρσάρα ὁ «Νύμφιος ἀνύμφευτος» στὸν Ἀργυρόπουλο, παίχθηκε γραμμή, σ' ἐπανάλειψη, ἔξηντα φορές, τὴ στιγμὴ ποὺ καλύτερα ἔργα παιγμένα θαυμάσια μὲ τόσο ὑπέροχο πρωταγωνιστή, χαθήκανε ἀπὸ τὶς τὶς πρώτες μέρες.

—(Παίχθηκε και ή «Μπουμπουλίνα» σε μιὰ παράσταση, ἔργο πατριωτικό, πὸν πρωτοανέβηκε στὶς 5 Ιουνίου 1910 στὸ Νέον θέατρον (Αλάμπρα) μὲ τὴ Φ. Γεωργιάδου, τοῦ Δ. Καθάριου. Ἐργο πατριωτικό, χρήσιμο ίστορικά, μιὰ φορὰ ποὺ σήμερα δὲν παίζονται πιὰ τέτοια ἔργα.

Ο κόσμος ὅμως βλέπει θέατρο μουσικό, ιδίως ἐπιθεώρηση. "Αν δεῖ κανεὶς τὰ λογιστικὰ βιβλία τῆς Μαρίκας, τοῦ Ἀργυροπούλου καὶ τῆς Ἀλίκης, θὰ πεισθεῖ ὅτι δὲν πῆγε νὰ τοὺς δεῖ.

Καὶ τὸ θλιβερὸ εἶναι ὅχι πῶς δὲν προτιμᾶ τὸ δρᾶμα, παρὰ ὅτι τὸ μουσικὸ θέατρό μας εἶναι πολὺ κατόπερ ἀπὸ τὸ δραματικὸ καὶ μάλιστα ἡ ὀπερέττα.

Ἐνα καλὸ ἔργο γαλλικὸ ὁ «Ἀζώ» (Οἰκονόμου) ἔπεισε ἀδόξα, γιατὶ παιζοταν φοβερὰ ρωμαϊκά, χωρὶς νὰ ἔνδιαφέρωνται καθόλου γιὰ τὴν οὐσία τοῦ συγγραφέα καὶ τοῦ συνθέτη· οἱ θίασοι τῆς ὀπερέττας θεωροῦν κι' αὐτοὶ κοντοὺς τοὺς θεατές —(ὅλοι οἱ θεατρίνοι φαντάζονται τοὺς ἄλλους γιὰ κοντούς... Θεέ μου!...)—Στὸν «Ἀζώ» μέσα σ' ἔνα στραβοστημένο σαλόνι, βάλανε κι' ἔνα ντιβάνι σκεπασμένο μὲ μιὰν ἀντρομίδα χωριάτικη!—Κορίστες χωρὶς ταλέντο σὲ κέριους ρόλους!

Τὸ ἴδιο θυσιάζεται, παρερμηνεύεται ἀπὸ τοὺς ἡθοποιοὺς, κακοτραγουδιέται καὶ παίζεται σὰν τραγωδία τοῦ Βερναρδάκη ὁ θαυμάσιος «Χορὸς στὸ Σαβόϊ» τοῦ Ἀντριάμ.

Τὴν κατάσταση τὴν σώζει ὁ ὑπερμοναδικός, ὁ ἔξαίσιος ἐκεῖνος δημιουργικὸς παέστρος, ὁ Ἰωσήφ Ριτσιάρδης ποὺ βασιλεύει σὲ μιὰ δραχήστρα γόνιμη καὶ ἡ Ζαζά. Εἶναι ἀφάνταστο τὸ ταλέντο αὐτῆς τῆς γυναικας. Μπόρεσε καὶ μπῆκε στὴν ψυχὴ ἐνὸς τόσο μοντέρνου ἔργου ἀν καὶ ἀναθρεμμένη μὲ τὶς κλασικὲς ὀπερέττες τοῦ Παπαϊωάννου καὶ γεμίζει ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου χαρά, δταν τὴ βλέπει. Ντύσιμο, χορός, τραγοῦδι στὴ θέση τους "Οχι ἄψογη, ἀλλὰ τέλεια.

Ο μαίτρη ιῆς ἐπιθεωρήσεως, ὁ περίκομψος καὶ πολιτισμένος Βόττης μὲ τὸν «παπαγάλο» του στὸ Κεντρικὸ δὲν είχε τὴν ἐπιτυχία, ποὺ μᾶς ἔχει συνηθίσει.

Νὰ φταίει ἐκεῖνος; —Δὲν φαντάζομαι. Ο θίασος ἔχει καὶ ἐπιχειρηματία ποὺ υσθμίζει τὸ καλλιτεχνικὸ μέρος.

Ανεση, ἔξυπνάδα καὶ φρεσκάδα είχε ἡ «Πιπεριά» στὴν Ἀλάμπρα. Μιὰ πετυχημένη προσπάθεια γιὰ ν' ἀνανεώσουν τὰ νούμερά τους καὶ ἔνας σεβασμός πρὸς τὸ κοινό καὶ πρὸς τὴν ἔννοια «θέατρο».

Καὶ γιὰ κείνους ποὺ ἀπελπίζονται καὶ ποὺ ἀνιστόρητα ὑποστηρίζουν πῶς οἱ νέοι δὲν μπορεῖ νὰ δώσουν τίποτα, σημειώνω καὶ τὰ ὄνοματα τῶν συμπαθητικῶν συγγραφέων τῆς «Πιπεριᾶς»: Λ. Μαγγανάρης καὶ Ε. Μπέζος.

ΓΙΑΝ. ΣΙΛΕΡΗΣ